

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۶/۰۸/۱۵

ډاکټر ش میره کی

سترابیزم (د سترگو کږوالی) څه شی دی؟

— **Strabismus** سترابیزم / د سترگو کږوالی هغه حالت دی چې دواړه سترګې په یوه وخت کې د یوه هدف پر لور په سمه توګه نه وي برابرې. یوه سترګه مستقیمه وي، خو بله:

- — **Esotropia** اېزوتروپیا: دننه، د پوزې خوا ته اوري.
- — **Exotropia** اېکسوتروپیا: بهر، د غور خوا ته اوري.
- — **Hypertropia** هایپرتروپیا: پورته اوري.
- — **Hypotropia** هایپوتروپیا: ښکته اوري.

کله ناکله کږوالی تل موجود وي او کله یوازې د ستریا، ناروغۍ یا د لرې/نږدې شیانو د لیدلو پر مهال څرګندېږي.

(۲) ولې ماشوم سترابیزم پیدا کوي؟

علت یې په هر ماشوم کې یو شان نه وي. مهم عوامل یې:

— **Refractive error** د سترګې د نمبر ستونزه:

لکه **Hyperopia** (د لرې لید د نمبر ستونزه)، **Myopia** (نږدې لید ښه او لرې لید کمزوری) او **Astigmatism** (استیګماتیزم/د تصویر څر یا ناواضح لیدل).

په ځانګړي ډول د **Hyperopia** په ماشوم کې د سترگو د تمرکز زیات کار کول کله ناکله دواړه سترګې د پوزې خوا ته اړوي. دې ته **Accommodative Esotropia** — د تمرکز له امله د سترګې دننه اوښتل ویل کېږي.

— **Genetic factors** ارثي عوامل:

که په کورنۍ کې د سترگو کږوالی یا د ماشومتوب د لید ستونزې موجودې وي، د ماشوم خطر زیاتېدای شي.

— **Prematurity** له وخته مخکې زېږېدنه:

له وخت مخکې زېږېدلي ماشومان د سترابیزم او ځینو نورو سترگو ناروغيو لور خطر لري.

— **Neurological causes** عصبي عوامل:

د سترگو حرکت د اعصابو او عضلاتو له خوا کنټرولېږي؛ د دغو سیستمونو ځینې ستونزې د سترګې د کږوالي سبب کېدای شي.

— **Eye diseases** د سترګې ناروغۍ:

ځینې وخت د سترګې دننه ناروغي د دې سبب کېږي چې ماشوم له هغې سترګې ښه ونه ویني او وروسته سترګه منحرفه شي.

(۳) ولې د سترابیزم سره د ماشوم لید کمزورېږي؟

دا برخه ډېره مهمه ده.

د پاڼو شمېره: له 1 تر 4

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرلو مخکې په خبر و لولئ

د ماشوم مغز هڅه کوي چې د دواړو سترگو تصويرونه سره يوځای کړي. که يوه سترگه تل کړه وي، د هغې سترگې تصوير له بلې سترگې سره برابر نه وي.

مغز د دوه‌گونې ليد (**Diplopia — دوه دوه ليدل**) د مخنيوي لپاره د کړې سترگې تصوير له پامه غورځوي. دې پروسې ته:

— Suppression د تصوير عصبي سرکوب/له پامه غورځول

ويل کېږي.

که دا حالت د ماشومتوب په حساس عمر کې اوږد شي، د هغې سترگې د ليد وده کمزورېږي. دې ته:

— Amblyopia امبليوپيا / سسته يا کمزورې سترگه

ويل کېږي.

نو په ساده ډول:

→ Amblyopia → Suppression → Strabismus د يوې سترگې د ليد کمزوري

خو هر ماشوم کې دا سلسله په يو ډول نه رامنځته کېږي.

٤) نينیځگ/مردمک (Pupil) له دې سره څه اړیکه لري؟

— Pupil نينیځگ/مردمک هغه تور منځنی سوری دی چې رڼا د سترگې دننه پرې ننوځي.

د سترگې نينیځگ دننه دا ده چې د رڼا اندازه تنظيم کړي:

- په ډېره رڼا کې → کوچنی کېږي
- په تیاره کې → لویېږي

د سترابيزم اصلي ستونزه د نينیځگ (مردمک) په اندازه کې نه ده؛ اصلي ستونزه د سترگو د محورونو د برابرۍ ده.

البته د سترگې د معاینې پر مهال ډاکټر د مردمک عکس‌العمل هم کوي، ځکه د خلکو د عصبي او سترگو د روغتيا په ارزونه کې مهم دی.

٥) آیا درملنه لري؟

هو. د ډېرو ماشومانو سترابيزم د درملنې وړ دی، خو درملنه بايد د علت له معلومولو وروسته وټاکل شي.

لومړی: د سترگې نمبر معلومول :

— Refraction د سترگې د نمبر معلومول

د ماشوم سترگې بايد د سترگو متخصص په وسيله په بشپړه توګه معاینه شي. په ماشومانو کې کله ناکله د سترگې د تمرکز عضله د نمبر په اندازه اغېز کوي، نو متخصص ممکن د **Cycloplegic refraction — د څاڅکو په وسيله د سترگې د تمرکز موقتي ډول او دقيق نمبر معلومول** ترسره کړي.

که نمبر موجود وي، مناسبې **Glasses — عینکي** ورکول کېږي.

ځينې ماشومان يوازې د مناسبې عینکې په اغوستلو سره د سترگو په کړوالي کې ډېر ښه والی پيدا کوي.

دوهم: د امبليوپيا درملنه :

که يوه سترگه د بلې په پرتله کمزورې وي:

— Patching / Occlusion therapy د قوي سترگي پټول

کارول کېدای شي.

د قوي سترگي د ورځي د ټاکلو ساعتونو لپاره پټول د دې سبب کېږي چې مغز له کمزوري سترگي څخه زیاته استفاده وکړي.

د پټولو ساعتونه د ماشوم د عمر، د لید د کمزورۍ، او د متخصص د معاینې له نتيجې سره تړاو لري؛ نو په خپل سر یې ټاکل مناسب نه دي.

په ځینو ماشومانو کې:

— Atropine اتروپین څاڅکي:

د قوي سترگي لپاره کارول کېږي، ترڅو د هغې سترگي نږدې لید موقتي کم شي او ماشوم له کمزوري سترگي څخه استفاده وکړي.

درېیم: د سترگو تمرینونه :

— Orthoptic exercises د سترگو د همغږۍ تمرینونه

په ځینو ځانګړو ډولونو کې ګټه لري، خو د هر ډول سترابیزم لپاره مناسب نه دي. متخصص باید وټاکي چې ماشوم ورته اړتیا لري که نه.

څلورم: جراحي :

که د عینکو او نورو درملنو وروسته هم د سترگو کږوالی پاتې وي، ممکن:

— Strabismus surgery د سترگو د عضلاتو جراحي

ته اړتیا پیدا شي.

په دې کې د سترگو هغه عضلات چې حرکت کنټرولوي، په داسې ډول تنظیمېږي چې د دواړو سترگو محورونه ښه برابر شي.

مهمه خبره دا ده چې جراحي او د امبلیوپیا درملنه دوه جلا موضوعات دي. که ماشوم سسته سترګه ولري، یوازې جراحي ممکن د هغې سترګې لید په بشپړه توګه ښه نه کړي؛ د امبلیوپیا ځانګړې درملنه هم مهمه ده.

۶) کوم وخت باید ژر د متخصص سره لار شئ؟

که ماشوم کې:

- سترګه ناڅاپه کړه شي؛
- د لید ناڅاپي کمښت پیدا شي؛
- شدید سر درد یا کانګي ورسره وي؛
- سترګه دردناکه یا ډېره سره شي؛
- د سترګې حرکت محدود شي؛

د پاڼو شمېره: له 3 تر 4

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته راټولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکني د لیکنیزې ښې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرلو مخکې په ځیر و لولئ

- په عکس کې د نښیګ/مردمک سپین انعکاس ښکاره شي؛
- یا ماشوم د یوې سترګې په وسیله شیان نه شي لیدلی،

نو باید ژر تر ژره د سترګو متخصص ته مراجعه وشي.

په ځانګړي ډول د ماشوم د سترګې د مردمک سپین انعکاس (**Leukocoria** — سپین مردمکي انعکاس) باید جدي وکتل شي، ځکه علتونه یې له ساده څخه تر جدي ناروغيو پورې کېدای شي.

(۷) د ماشوم لپاره تر ټولو مهم عملي ګام :

که ستا په کورنۍ کې داسې ماشوم شته، تر ټولو ښه کار دا دی چې د **Pediatric Ophthalmologist** — د ماشومانو د سترګو متخصص لخوا لاندې څلور شیان معلوم شي:

۱ — **Visual acuity**. د هرې سترګې د لید قوت

۲ — **Refraction**. د هرې سترګې نمیر

۳ — **Strabismus measurement**. د سترګو د کړوالي اندازه او ډول

۴ — **Amblyopia assessment**. آیا سسته/کمزوري سترګه شته که نه

له دې څلورو معلوماتو وروسته د درملنې پلان ډېر واضح کېږي.

تر ټولو مهم ټکی: د ماشوم د سترګو کړوالی باید یوازې د ظاهري ستونزې په توګه ونه ګڼل شي؛ ځکه که ورسره **Amblyopia (سسته سترګه)** موجوده وي، ژر درملنه د راتلونکي لید لپاره ډېره مهمه ده.

Strabismus (misaligned eyes)

Hypotropia

Eye points downward

Exotropia

Eye points outward

Hypertropia

Eye points upward

Esotropia

Eye points inward

Dr SH Mirakai

د پاڼو شمېره: له 4 تر 4

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته راټولې. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکني د لیکنیزې ښې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من یو خپله لیکنه له رالیرلو مخکې په ځیر و لولئ